

HLAVNÉ MESTO SLOVENSKEJ REPUBLIKY BRATISLAVA

mestský kontrolór

Primaciálne nám. 1, P. O. Box 192, 814 99 Bratislava 1

Stanovisko k návrhu rozpočtu hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy na roky 2015 – 2017

Stanovisko k návrhu rozpočtu hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2015 - 2017 (ďalej len „návrh rozpočtu“), predloženého na rokovanie Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy, je spracované na základe § 18f, ods. 1, písm. c/ zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov.

Predložené stanovisko je vypracované na základe zverejneného návrhu rozpočtu, analýz účtov, prognóz makroekonomických ukazovateľov a ďalších verejne dostupných informácií a vlastných zisťovaní. Návrh rozpočtu bol spracovaný v súlade s príslušnými zákonmi a opatreniami, v súlade so zákonom o Bratislave, Štatútom mesta Bratislava, ako aj ostatnými právnymi predpismi a internými smernicami platnými v čase predloženia tohto návrhu.

Prijímová časť návrhu rozpočtu

Základné informácie uvádza tabuľka:

rozpočet na rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	skutočnosť	skutočnosť	skutočnosť	skutočnosť	očak.skut.	návrh
bežné príjmy	186 498 500 €	198 398 900 €	200 705 321 €	213 714 019 €	220 494 601 €	232 497 386 €
kapitálové príjmy	60 419 200 €	8 794 700 €	9 424 976 €	14 908 080 €	18 169 014 €	78 177 302 €
finančné operácie	28 030 700 €	71 323 400 €	958 767 €	1 521 595 €	76 536 643 €	51 785 100 €
SPOLU	274 948 400 €	278 517 000 €	211 089 064 €	230 143 694 €	315 200 258 €	362 459 788 €

Prijímová časť návrhu rozpočtu na rok 2015 uvažuje s celkovým objemom príjmov vo výške 362 459 788 €. Prvé dve kategórie príjmov v návrhu na rok 2015 objektívne stúpajú voči predchádzajúcim rokom. U bežných príjmov rastú z dôvodu zvýšenia prerozdelenia DPFO pre všetky obce a mestá zo strany štátu (teda nie z dôvodu vyššieho predpokladaného výberu tejto dane štátom voči roku 2014) a v prípade kapitálových príjmov nenaplnením realizácie projektov financovaných zo zdrojov EÚ v rámci rozpočtu roku 2014 a následným presunom zdrojov do roku 2015 vrátane ich spolufinancovania mestom a štátom. Najdôležitejším pre každodenný život občanov Bratislavy je rozpočet príjmov na rok 2015 bez finančných operácií. Ten zabezpečuje jednu zo základných požiadaviek zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí, kde sa v § 7 ods.2 uvádza: “Orgány obce a organizácie sú povinné majetok obce zveľaďovať, chrániť a zhodnocovať.” K tomu samozrejme môže používať aj prebytok rozpočtu finančných operácií, ale len v oblasti kapitálových výdavkov. Prehľadnú tabuľku prikladám v prílohe č. 4.

Námestie SNP 25, II. poschodie,

TELEFÓN	FAX	BANKOVÉ SPOJENIE	IČO	INTERNET	E-MAIL
02/54 41 45 18	02/54 41 50 17	ČSOB: 25829413/7500	603 481	www.bratislava.sk	umk@bratislava.sk

Aktuálne hodnoty očakávanej skutočnosti r. 2014 uvádzané vo vyššie uvedenej tabuľke sú v podstate reálne výsledky roku 2014. V príjmovej časti návrh rozpočtu na r. 2015 počíta s prostriedkami, ktoré sú v porovnaní s rokom 2014 vyššie o 47,3 mil.€ a v porovnaní so skutočnosťou roku 2010 sú vyššie až o 87,5 mil. €, teda mesto vytvára rozpočtovanými zdrojmi z roka na rok väčší priestor pre poskytovanie tovarov a služieb ale aj nových investícií pre svojich obyvateľov. V oblasti kapitálovej prvý raz po roku 2010 opäť sa rozpočtujú nenávratné zdroje vo významnom objeme.

Položky bežných príjmov návrhu rozpočtu sa dajú považovať za reálne, resp. aj mierne podhodnotené, napr. výber dane z nehnuteľností, prípadne dane za ubytovanie. Ich odchýlka je vzhľadom na svoju veľkosť primeraná prípadnému riziku nenaplnenia výberu DPFO. Riziko nenaplnenia DPFO je minimálne. Toto tvrdenie opieram už o reálny výber tejto dane štátom v roku 2015. Január bol výber 10,9% a február bol 9,5%, (mesačný normál je 8,33%). Realnosť príjmovej stránky bežného rozpočtu v oblasti DPFO je aj v súlade s očakávaným vývojom výberu, ktorý je pozitívny. Napríklad pre prvý štvrtrok štát očakáva výber takmer vo výške 29%.

Predkladaný návrh kapitálových príjmov sa javí podstatne priaznivejšie ako v predchádzajúcich rokoch. Je to spôsobené viacerými dôvodmi. Jedným z nich je, že na rozdiel od rokov 2011 – 2014 bude mesto Bratislava investovať nové nenávratné zdroje. Tento raz sa ako nový zdroj rozpočtujú kapitálové príjmy prevažne z európskych fondov a v malej miere od štátu. Doposiaľ rozpočet mesta nezaznamenal zreteľa hodné európske prostriedky (mimo DPB a.s.) a poslednou významnou podporou štátu do kapitálových zdrojov mesta bola investícia do rekonštrukcie ZŠON. HM SR Bratislava hodlá zvýšiť kapitálové zdroje predajom nepotrebného, prípadne nadbytočného majetku. Návrh rozpočtu predpokladá, že tieto kapitálové príjmy dosiahnu v roku 2015 úroveň 5 000,0 tis. € (str. 5 a tab. na strane 87 návrhu rozpočtu). Na poslednej strane návrhu rozpočtu je v tabuľke príloha č. 5 zoznam majetku určeného na predaj vo výške 7 800 tis. €. Overením návrhu na predaj možno konštatovať, že riziko nenaplnenia rozpočtu kapitálových príjmov reálnym predajom majetku je nízke, rezerva je viac ako 50%. Pre poriadok však treba dodať, že nie sú k dispozícii informácie, z akého dôvodu majetky opakovane predkladané aj v rozpočte na rok 2015, neboli v roku 2014 predané. Totiž rozpočet kapitálových príjmov roku 2014 predpokladal predaj majetku vo výške 10,1 mil. €. Nenaplnil sa a z neho je navrhovaný na predaj na rok 2015 majetok za cca 6 mil. €. Keď sa však predložia do zastupiteľstva, konečné slovo budú mať poslanci a kupujúci. Prípadnou rezervou by mohli byť pozemky pod stavbami cudzích vlastníkov. V tabuľke príloha č. 5 návrhu rozpočtu je uvedená bližšie nešpecifikovaná suma 400 tis. €. V návrhu na rok 2014 bol uvedený konkrétny pozemok pod stavbou v sume 600 tis. €. Napriek opakovaným požiadavkám vedenie mesta od roku 2012 prehľad pozemkov pod stavbami s odhadom ich predajnej ceny nepredložilo. Skutočnosť, že ich nepredložilo neznamená, že takéto pozemky nie sú. Bezpochyby za viaceré z nich nemá mesto ani príjem z nájmu. Dôkazom toho je viacero predajov pozemkov pod stavbami v minulom volebnom období, u ktorých sa uplatňuje vydanie neoprávneného majetkového prospechu dva roky dozadu ako jedna zo základných podmienok predaja takého pozemku. Týmto spôsobom je možné, že mestu unikajú zdroje z nájmu, ktorý sa neuplatňuje. Môže tým dochádzať k porušovaniu zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obci, kde sa v § 7 ods. uvádza: „Orgány obce a organizácie sú povinné hospodáriť s majetkom obce v prospech rozvoja obce a jej občanov“. Daný

problém súvisí aj so stále neukončenou inventarizáciou majetku, kde pri kontrolách nachádzame majetok, ktorý sa nevyužíva nijako a teda už vonkoncom nie v prospech rozvoja mesta Bratislavy a jej občanov.

Súčasťou príjmovej časti finančných operácií v roku 2014 a súčasne aj novou a veľmi významnou sumou v rozpočte Granty a transfery zo štátneho rozpočtu sa stala položka v objeme 6,0 mil. €. Nielen svojou výškou, ale aj funkčným vymedzením. Malo ísť o grant od Ministerstva financií SR na plnenie funkcií mesta Bratislavy ako hlavného mesta Slovenskej republiky. Na tento účel však nakoniec prišlo len 4,5 mil. € v troch termínoch medzi májom a októbrom 2014. Nepříjemne sa prejavuje prenesený dopad týchto šiestich miliónov na predkladaný návrh rozpočtu, nakoľko išlo v minulom roku o nesystémové riešenie. Nesystémovosť spočívala v tom, že nemá pokračovanie. Teda v príjmovej časti návrhu rozpočtu chýba 6 mil. €, ktoré v minulom roku v príjmoch boli. Pristupuje to ako jeden z dôvodov nevyhnutnosti zvýšenia bankových úverov pre mesto. Prebytok rozpočtu finančných operácií sa stáva náhradným zdrojom za 4,5 mil. € chýbajúceho na strane príjmov. S týmto súvisí aj ďalší problém za 2,5 mil. €. Zápisom z rokovania ministra financií s primátorom mesta konaného dňa 20.12.2013 sa predpokladal nenávratný grant, ktorý sa však naplnil len do výšky 4,5 mil. €. Poskytnutá návratná finančná výpomoc na základe zmluvy medzi mestom a štátom (zo dňa 12.5.2014) vo výške 2,5 mil. € nakoniec zhoršuje bilanciu mesta, prenáša sa rozdelením splatenia sumy výpomoci do rokov 2015 a 2016 vo výške po 1,25 mil. €. V roku 2015 je teda 1,25 mil. € refinancovaných príjmovými finančnými operáciami. Na riešení potrieb Bratislavy vrátane krytia výkonu funkcií hlavného mesta sa v konečnom dôsledku budú opäť skladať jeho obyvatelia spôsobom uskromňovania sa vo výdavkovej časti rozpočtu mesta určeného na jeho bežný chod a v budúcnosti bude treba splácať úver, ktorým sa mesto musí zadlžovať voči bankám.

Výdavková časť návrhu rozpočtu

Poslancom HM SR Bratislavy sa predkladá na schválenie rozpočet, ktorý podľa bilancie bežného rozpočtu vytvára prebytok vo výške 20 009 679 €. Tento prebytok sa stáva zdrojom kapitálového rozvoja a súčasne je aj najvyšší od roku 2010. Je takmer dvojnásobný voči prebytku v roku 2014. Takýto prebytok posilnený prebytkom finančných operácií a u kapitálových príjmov podporený značným objemom cudzích zdrojov zadáva pre predkladaný návrh rozpočtu rozvojový charakter doteraz nebývalých rozmerov.

V návrhu rozpočtu bežných výdavkov aj pre rok 2015 platí, podobne ako u všetkých v tabuľke uvádzaných rokov okrem roku 2010 (kedy bol bežný rozpočet schodkový), použitie zásady maximálnej úspornosti. Prírastok bežných výdavkov za tri ostatné roky, odkedy začal rásť, je najnižší. Pred rokom 2012 sa dva krát po sebe bežné výdavky dokonca výrazne znižovali. Návrh rozpočtu bežných výdavkov na rok 2015, hoci je úsporný, veľmi mierne rastie (index 1,013 voči očakávanej skutočnosti roku 2014 ale len 1,006 voči schválenému rozpočtu roku 2014). Pre občanov Bratislavy je asi dôležité, že vedenie HM SR Bratislavy doposiaľ nezverejnilo zámery, do akej miery a ako dlho je možné otvárať nožnice čerpania bežných príjmov a bežných výdavkov. Je však viac než pravdepodobné, že nutnosť zachovania značného prebytku bežných príjmov je aj do budúcich rokov podmienená výraznou zaúverovanosťou mesta Bratislava a tlakom štátu udržať obce pod hranicou 50% úverových zdrojov voči bežným príjmom

predchádzajúceho roka. Históriu vývoja bežných výdavkov v pevných cenách prezentuje graf uvedený v prílohe č. 2 a vývoju úverovania mesta sa zase venuje príloha č.3 tohto stanoviska.

Základné informácie uvádza tabuľka:

rozpočet na rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	skutočnosť	skutočnosť	skutočnosť	skutočnosť	očak.skut.	návrh
bežné výdavky	195 420 900 €	189 379 473 €	187 684 481 €	202 844 444 €	209 269 892 €	212 487 707 €
kapitálové výdavky	70 089 300 €	13 371 294 €	16 336 187 €	19 189 938 €	33 018 010 €	106 288 581 €
finančné operácie	5 000 000 €	71 978 000 €	5 000 000 €	5 000 000 €	71 878 000 €	43 683 500 €
SPOLU	270 510 200 €	274 728 767 €	209 020 668 €	227 034 382 €	314 165 902 €	362 459 788 €

Výdavková časť rozpočtu hlavného mesta SR Bratislavy predpokladá pre rok 2015 s celkovú výdavky vo výške 362 459 788 € (v roku 2014 sa schválili v rozpočte výdavky 373 801 628 €), z toho 212 487 707 € sú bežné výdavky (v roku 2014 bol rozpočet schvaľovaný vo výške 211 561 762 €), kapitálové výdavky sa v rozpočte navrhujú 106 288 581 € (v roku 2014 bol rozpočet schvaľovaný vo výške 90 540 366 € ale plnenie bolo len 33 018 010 €) a výdavky z finančných operácií sú predkladané vo výške 43 683 500 € (v minulom roku boli navrhované 71 699 500 € a boli aj naplnené). Vyššie uvedená tabuľka porovnáva súčasný návrh rozpočtu s vývojom rokov 2010 až 2014. Naštartovaný proces šetrenia je zrejmy v konkrétnych číslach v tabuľkách predkladaného programového rozpočtu. Nárast výdavkov je zrejmy napr. v oblasti Sociálna pomoc a sociálne služby a aj v oblasti školstva, takmer výhradne však vo väzbe na zákonnú valorizáciu miezd. V návrhu bežných výdavkov dochádza aj k poklesom, napr. v oblasti kultúry - zabezpečuje príspevková organizácia (PO) BKIS a v oblasti športu - PO STARZ. Zatiaľ čo STARZ sa hodlá vysporiadať so zníženým príspevkom úspornými opatreniami a zintenzívnením podnikateľských aktivít, BKIS nemá priestor usporiť 200 tis.€ úspornými opatreniami a po strate budov PKO a objektu Starej tržnice nemá priestor na výraznejšie zvýšenie príjmov z podnikateľskej činnosti. Bude teda okrem hľadania vnútorných úspor riešiť podujatia s významnejšou podporou sponzorov, ktorá však bola aj v minulom roku značne komplikovaná. Najväčšie možné nedofinancovanie je v oblasti mestskej hromadnej dopravy (podrobnejšie v programovom rozpočte).

U kapitálových výdavkov naďalej pretrváva stav, ktorý v mnohých prípadoch obmedzuje efektívne využívanie, resp. udržiavanie majetku mesta. Všetky použiteľné voľné zdroje sú nasmerované do investícií realizovaných v prevažnej miere (85% až 95% z hodnoty investície) vďaka grantom zo strany štátu a EÚ. Je obrovským prínosom, že sa takéto nenávratné zdroje objavili aj v Bratislave. Problémom však je, že sa otvára priestor niekoľkým väčším investíciám súvisiacim s dopravnou infraštruktúrou (najmä nosný dopravný systém) v horizonte troch rokov a kapitálový rozvoj mesta sa nerealizuje v ročných objemoch primeraných svojim možnostiam, ale nárazovo. Bolo tomu tak v roku 2010 a zopakuje sa to v roku 2015. Napríklad mesto Košice hospodáriace s približne polovičným rozpočtom ako Bratislava v rokoch 2011 až 2014 riešilo kapitálové výdavky, na ktorých financovanie sa použil prebytok bežného rozpočtu vo výške okolo 3% až v roku 2015 je to 6% z bežných príjmov a v minulosti dosahovali Košice aj prebytok kapitálového rozpočtu. Bratislava v roku 2015 dosahuje až 9% a v minulosti bolo percento prebytku bežného rozpočtu vyššie ako v Košiciach. Potešiteľné je, že okrem

investícií do dopravných projektov sa má realizovať aj ďalšia rekonštrukcia viažuca sa k histórii mesta. Po dlhých rokoch nečinnosti vyvrcholí v zmysle predkladaného rozpočtu vďaka nórskeho fondom rekonštrukcia hradného vrchu na Devíne (v správe PO Mestské múzeum a z ich iniciatívy).

Pozitívne sa vyvíjalo oddlžovanie mesta voči bankám, kde napriek napätej finančnej situácii v bežných výdavkoch a napriek problémom u vlastných kapitálových zdrojov znižovalo mesto úverové zaťaženie o 5 mil. € ročne. V návrhu rozpočtu na rok 2015 to už nie je tak. Mesto na jednej strane znižuje dlh voči svojej financujúcej banke ČSOB v súlade s úverovou zmluvou splátkou 1 mil. € ročne a znižuje dlh z finančnej výpomoci štátu splátkou 1,25 mil. €, na druhej strane zvyšuje svoju zadlženosť o 10 mil. € čerpaním úveru z úverového rámca schváleného v roku 2014 uznesením MsZ č.1612/2014.

Programový rozpočet

Od roku 2009 sa návrh rozpočtu predkladá aj ako programový rozpočet. Predkladaný návrh rozpočtu prerozdeľuje výdavky do dvanástich programov, v roku predchádzajúcom ich bolo trinásť. Program č. 13 členený na 10 podprogramov pojednával o prioritách poslancov resp. poslaneckých klubov. Celkove sú programy pre rozpočtové obdobie 2015 delené na 50 podprogramov, a sú rozčlenené do 136 prvkov. Pokles počtu podprogramov aj počtu rozpočtovaných prvkov súvisí s ukončením programu č. 13. Drobné komplikácie vznikajú z dôvodu, že niektoré aktivity treba hľadať vo viacerých programoch, prípadne že sa presúvajú v rámci programov, vďaka čomu sa mení porovnateľnosť programov a podprogramov. Uvedené sa dá riešiť v záverečnom účte vytvorením prevodného mostíka.

Význam programového rozpočtu spočíva v prehľadnosti a účelnosti jeho členenia. Práve vďaka prehľadnosti sa stáva transparentným a umožňuje v prípade pochybností klásť otázky. Stručne sa dá konštatovať, že tradične najzrozumiteľnejšie a veľmi podrobne sú zdôvodňované programy týkajúce sa vzdelávania a sociálnych vecí. Nezrozumiteľným sa stal Program č. 11 Rozvojové projekty a podpora podnikania. Skutočnosť, že začína podprogramom 3 sa dá vysvetliť - došlo ku kombinácii s programom č. 12. Tak sa ale stalo, že podprogram 3 je bez vymedzenia zdrojov súčasťou programu č.11. Obsahovo súvisí s výkonom auditu, ktorý je zabezpečovaný dodávateľsky a výdavky naň sú však v prvku 12.4.2 Dane a poplatky vo výške 110 tis.€.

V ďalšom zanalyzujem niekoľko drobnejších aj významnejších informácií, týkajúcich sa najvýznamnejšieho programu, prezentovaných v nasledujúcich riadkoch.

Bežné výdavky programu č. 2 Doprava a komunikácie

Tento program reprezentuje 51,4 % celkových výdavkov mesta. V rámci bežných výdavkov je to 31,3 % a v kapitálových výdavkoch je to 91,6 %.

Podprogram 2.1 – Správa a údržba komunikácií

Ako názorný príklad možnosti ďalšieho skvalitňovania informácií, ktoré má poskytnúť programový rozpočet, už niekoľko rokov v rámci stanoviska k návrhu rozpočtu upozorňujem na podrobnejší rozpis jednotlivých výdavkov v rámci programov a podprogramov. Napríklad podprogram 2.1 Správa a údržba komunikácií. Na opravy a údržbu komunikácií je rozpočtovaná čiastka vo výške 6 100 000,- €. Táto suma nie je však rozpisovaná na jednotlivé prvky podprogramu, ktorý zahŕňa energie, údržbu mostov, podchodov, svetelnej signalizácie, zábradlí a ostatné tovary a služby. V minulom roku boli aspoň niektoré čísla uvedené, avšak bez komentára. Tento podprogram zvykne byť jedným z tých, kde sa opakovane vyskytujú dodávateľské faktúry s dlhšou splatnosťou ale aj po splatnosti a je mu treba venovať zvýšenú pozornosť pri záverečnom účte.

Podprogram 2.2 – kvalitná verejná doprava

Tento program reprezentuje 23,5 % celkových výdavkov mesta. V rámci bežných výdavkov je to 27,9 % a v kapitálových výdavkoch je to 14,7%.

Bežné výdavky v podprograme 2.2. - kvalitná verejná doprava - návrh na rok 2015 - 59 338 510 € v porovnaní:

- so schváleným rozpočtom r. 2014 vykazujú pokles o 2 314 855,- €
- s upraveným rozpočtom roku 2014 vykazujú pokles o 2 461 855,- €
- s očakávanou skutočnosťou 2014 vykazujú pokles o 781 841,- €

Tento pokles zaznamenávajú výdavky v prvkoch 2.2.1 ako aj 2.2.2.

Prvok 2.2.1 Mestská hromadná doprava - návrh na rok 2015 vo výške 58 838 510,- €

v porovnaní:

- so schváleným rozpočtom 2014 vykazuje pokles o 2 044 495,- €
- s upraveným rozpočtom roku 2014 vykazuje pokles o 2 164 495,- €
- s očakávanou skutočnosťou 2014 vykazuje pokles o 523 481,- €

V tomto prvku je komentovaný aj transfer na bežné výdavky MHD po zavedení integrovanej dopravy vo výške 800 000,- €, ktorý je navýšený o 30 000,- € z dôvodu poklesu tržieb DPB a.s. Pritom ale BID má samostatný prvok 2.2.2. Pre zmenu v prvku 2.2.2. je riešený finančný dopad Bratislavskej mestskej karty, ktorá však má s integrovanou dopravou málo čo spoločné.

Nie je dostatočne zrozumiteľne komentovaný dopad z dôvodu odpisov z vloženého majetku mesta do vlastného imania DPB a.s. a najmä zo zmluvy o nájme nehnuteľností. Zmluva o nájme rieši prenájom majetku – pozemkov, tratí, zastávok a pod. v zostatkovej cene 15 376 100,- €. Nájomné z prenajatého majetku mesta Dopravnému podniku sa predpokladá vo výške ročného odpisu z tohto majetku t.j. 2 668 000,- €. Vysporiadanie majetku s mestom, síce ovplyvní zvýšenie bežných výdavkov mesta, ale s nulovým dopadom na výsledkov hospodárenia mesta. O zvýšený transfer pre DPB a.s. o odpisy z prenajatého majetku mestom sa zvýšia príjmy hlavného mesta z nájomného a odpisy z vkladu majetku použije DPB. a.s. na kapitálové výdavky. Z návrhu však nie je zrejmé, že čím je kompenzovaný rozdiel v odpisoch roku 2014 a 2015 pri poklese bežných výdavkov návrhu rozpočtu. Skutočnosť 2014 bola 1,8 mil. € a v predkladanom návrhu ide o 2 668 000,- €. Dopravný podnik plnenie výkonov, okrem poskytnutej dotácie mesta, zabezpečí aj vlastnými tržbami a výnosmi v predpokladanej výške 47 816 500,- €, pričom v roku 2014 sa predpokladali vlastné tržby a výnosy vo výške 51 641 200 €. Nie

je zrejmé, či naozaj dochádza k tak výraznému výpadku na vlastných tržbách a ak áno, tak by to bolo treba primerane komentovať. Údaj o skutočnosti 2014 nie je k dispozícii.

Kapitálové výdavky prvku 2.2.1 Mestská hromadná doprava

V prvku 2.2.1. na kapitálové výdavky pre MHD je rozpočtovaná suma vo výške 10 661 490,- €. Z tohto transferu sa uvažuje použiť na investičné akcie z prostriedkov EÚ z rozpočtu mesta 8 450 000,- € a na splácanie úveru na nákup autobusov 2 211 490,- €. V textovej časti programového rozpočtu na str. 16 pri kapitálových výdavkoch z rozpočtu mesta je odvolávka na prílohu č. 1 – návrh rozpočtu projektov, v tejto prílohe sú však popisované prvky 2.2.2, 2.4.1, 2.4.2, 2.4.3 a 2.5.2. Prvok 2.2.1 – kapitálové výdavky na mestskú hromadnú dopravu je však uvedený v prílohe č. 3, z ktorého však nie je zrejmé o ktoré investičné akcie sa jedná. V roku 2014 boli rozpočtované kapitálové výdavky vo výške 4 605 995,- € a očakávaná skutočnosť je vo výške 4 313 479,- €. Pre rok 2014 bol účel použitia rovnaký ako je navrhovaný pre rok 2015, a to 1 331 019 € na investičné akcie z prostriedkov EÚ a 2 911 921 € na splátku úveru. Po obsahovej stránke je návrh rozpočtu na rok 2015 s návrhom rozpočtu na rok 2014 v podstate rovnaký. Pre posúdenie výšky transferu na bežné a kapitálové výdavky by mohlo byť zdôvodnenie v textovej časti podrobnejšie.

Trojročný návrh rozpočtu

Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa rozpočet má predkladať ako viacročný, minimálne však trojročný. V súlade s uvedeným je predkladaný návrh rozpočtu na obdobie troch rozpočtových rokov, pričom príjmy a výdavky rokov 2016 a 2017 sú len informatívne, lebo podľa § 9 ods. 3 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách nie sú záväzné.

Vývoj rokov 2016 a 2017 voči roku 2014 a návrhu rozpočtu na rok 2015 je v nasledovnej tabuľke:

rozpočet na rok	2014 očk.skut.	2015 návrh	2016 návrh	2017 návrh
bežné príjmy	220 494 601 €	232 497 386 €	230 739 342 €	237 643 677 €
kapitálové príjmy	18 169 014 €	78 177 302 €	10 377 413 €	72 406 567 €
finančné operácie	76 536 643 €	51 785 100 €	5 000 000 €	5 000 000 €
SPOLU	315 200 258 €	362 459 788 €	246 116 755 €	315 050 244 €

rozpočet na rok	2014	2015	2016	2017
	očak.skut.	návrh	návrh	návrh
bežné výdavky	209 269 892 €	212 487 707 €	217 170 387 €	224 640 813 €
kapitálové výdavky	33 018 010 €	106 288 581 €	22 696 368 €	85 409 431 €
finančné operácie	71 878 000 €	43 683 500 €	6 250 000 €	5 000 000 €
SPOLU	314 165 902 €	362 459 788 €	246 116 755 €	315 050 244 €

- **V roku 2016** sa očakávajú bežné príjmy vo výške 230 739 342 €, voči predchádzajúcemu roku sa predpokladá ich pokles, bežné výdavky však rastú a preto klesá výška prebytku bežného rozpočtu. Kapitálové príjmy sa predpokladajú vo výške 10 377 413 € a voči kapitálovým výdavkom zakladajú schodok vo výške viac ako 17 mil. €. Príjmové finančné operácie sú nižšie o 1,25 mil. € ako výdavkové. V tomto roku sa zakladá negatívny vývoj prebytku bežného rozpočtu. Prebytok bežného rozpočtu kryje súčasne schodok kapitálového rozpočtu i rozpočtu finančných operácií, teda navrhuje sa sporiť z bežného života občanov súčasne na platby za investície roku 2016 aj za investície minulosti. Znamená to však aj oddlžovanie mesta.
- **V roku 2017** by bežné príjmy mali dosiahnuť 237 643 677 €, čiže opäťovne rastú. Prebytok bežného rozpočtu z dôvodu potreby vyrovnanie schodku kapitálového rozpočtu dosahuje sumu 13 mil. €. O niečo pomalšie rastú kapitálové príjmy na 72 406 567 €, prevažne vďaka predpokladaným nenávratným zdrojom. Znamená to, že klesá schodok kapitálového rozpočtu. Príjmové a výdavkové finančné operácie sú bez dopadu na celkový stav financovania.
- **Daňové príjmy v rokoch 2016 až 2017** stagnujú (dane z nehnuteľnosti), prípadne aj klesajú (daň za ubytovanie klesá na rok 2016 indexom 0,964 a potom stagnuje), klesajúce sú aj dividendy, administratívne a iné poplatky cca o 50%, mierne klesá aj príjem z prenajatých pozemkov a budov a indexom 0,679 klesajú medziročne aj iné nedaňové príjmy. Je možné, že tieto čísla je potrebné presnejšie analyzovať.

Zverejnenie návrhu rozpočtu

Potvrdzujem, že návrh rozpočtu Bratislavy na roky 2015 - 2018 bol zverejnený tak, aby bola dodržaná povinnosť sprístupnenia návrhu rozpočtu verejnosti pred jeho schválením najmenej 15 dní. Návrh rozpočtu bol zverejnený vyvesením na úradnej tabuli, ktorá je umiestnená vo vstupnej časti sídla magistrátu ako aj na internetovej stránke hlavného mesta SR Bratislavy, čo bolo overené dňa 11.marca v dopoludňajších hodinách.

Záver:

Hlavným plneným kritériom predkladaného rozpočtu na r. 2015 - 2017 ako celku zodpovedajúcim súčasnej výkonnosti a finančnej situácii mesta je jeho úspornosť. Je to skutočnosť, ktorá determinuje fungovanie mesta Bratislava ako celku od roku 2010, odkedy sa venujem ich sledovaniu a hodnoteniu.

Dovolím si predikciu - bude tomu tak aj v súčasnom volebnom období. Bratislave nezostáva iná možnosť ako naďalej podporovať kapitálové výdavky úsporami na bežných výdavkoch prebytkom bežného rozpočtu a usilovať o získanie ďalších nenávratných finančných zdrojov zo strany EÚ a štátu a súčasne kontrolovať svoju zadlženosť v zákonmi prísne stanovených medziach. V rámci úverového financovania mesta sú pre obdobie riešené návrhom rozpočtu platné optimalizované vzťahy voči bankám (jednej tuzemskej a jednej zahraničnej). Naplnením zmluvného nastavenia možnosti čerpania zdrojov a umorovania istín bude dochádzať k znižovaniu záväzkov voči tuzemskej a zvyšovaniu záväzkov voči zahraničnej banke, pričom zatiaľ je pre mesto z hľadiska dlhovej služby o niečo výhodnejšia práve tá zahraničná banka.

- predkladaný návrh trojročného rozpočtu naznačuje zámer prostredníctvom PO GIB efektívne naplňovať finančné vzťahy voči veriteľovi v rokoch 2016 a 2017 (str.137). Ide spolu o tri po sebe nasledujúce splátky viac ako 6 mil. €, ktoré zostali neuhradené z postúpených pohľadávok veriteľa po skolaudovaní ZŠON. Aj v dôsledku predikcie týchto splátok je vzťah medzi príjmami a výdavkami napätý aj v rokoch 2016 a 2017,
- konkrétne už pre rok 2015 je problematické financovanie hromadnej dopravy. Situácia bude v rokoch 2016 a 2017 ešte zložitejšia. Ak by sa potvrdilo nedofinancovanie DPB a.s., preniesie sa do roku 2016 cez stratu DPB a.s. z roku 2015. Súčasne pribudnú splátky za druhú časť nákupu autobusov, schválenej uznesením zastupiteľstva 1374/2013 zo dňa 12.12.013. Tie budú dodávané v najbližších mesiacoch a do finančných výdavkov sa dostanú až v roku 2016. Je pravdepodobné, že financovanie DPB a.s. a prípadné korekcie navrhovaného rozpočtu rozpočtovými opatreniami si vyžadujú ešte ďalšie analýzy a odborné prerokovanie príslušných útvarov magistrátu a poslaneckých komisií,
- problém v oblasti investícií môže vzniknúť tak, že v priebehu ich realizácie z nenávratných zdrojov môže dôjsť k nepredvídaným udalostiam. Niektorý projekt (jeho časť) môže byť neuznaný ako oprávnený náklad a mesto Bratislava ho bude musieť financovať z vlastných zdrojov. Stávalo sa to aj v minulom volebnom období (išlo o malé projekty a teda aj malé neuznané sumy) a je preto pravdepodobné, že v zmysle § 24 – 24j) zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskej únie bude tomu tak aj v roku 2015. Na začiatku roka sa takéto číslo dá ťažko odhadnúť a rozpočtovať prípadné pochybenie dopredu nie je možné. Na preklopenie podobných nepredvídateľných udalostí máme k dispozícii rezervný fond, ale najmä úverovú rezervu,
- stav finančnej rezervy mesta Bratislava (rezervný fond) má rastúcu tendenciu, celkový stav fondov podľa predkladaného rozpočtu má dosiahnuť 8 mil. €, tento stav sme mali aj ku koncu roka 2013. Medzi tým sa realizovali prídely do fondov aj došlo k ich čerpaniu a tak súčasný stav fondov klesol na 7,3 mil. €. Znamená to, že v roku 2015 majú byť prídely do fondov významne vyššie ako prevody prostriedkov z fondov do príjmov rozpočtu, čím celkove posilňujú disponibilné zdroje mesta,

- v rozpočte predpokladaný príjem z dividend je na hornej hranici možností, je významným zdrojom zlepšenia príjmovej stránky rozpočtu a je možné ho naplniť,
- súdne spory sú možným zdrojom príjmov, často však aj odlivom použiteľných zdrojov pre občanov Bratislavy. V súčasnej dobe sú verejne prezentované možné negatívne dopady. Aktuálne sa však na súdoch aj domáhame pohľadávok v jednotlivých prípadoch vo výške tisícov aj stotisícov euro.

Pre rok 2016 aj 2017 považujem za kľúčové celkové znižovanie zadlženosti mesta v roku 2016 o 1,25 mil. € v priamej súvislosti s riešením dočasnej výpomoci štátu z roku 2014, kedy mesto žiadalo od štátu podporu - dotáciu na plnenie funkcií hlavného mesta, mesto však dostalo ako dotáciu len časť požadovanej sumy. Nakoľko takáto podpora nemá pokračovanie v rokoch 2015 a 2016 (išlo o nesystémový krok), v roku 2016 sa vyrovná záväzok voči štátu. Okrem toho v rokoch 2016 a 2017 mesto bude znižovať svoj dlh voči ČSOB a v rovnakej výške chce čerpať úver s dlhším horizontom splatnosti a nižšou úrokovou sadzbou, teda prakticky jeden veriteľ nahradí druhého, ale pre mesto za výhodnejších podmienok.

Odporúčanie

Stanovisko mestského kontrolóra k návrhu rozpočtu je zamerané najmä na posúdenie súladu návrhu rozpočtu so zákonom o rozpočtových pravidlách, na identifikáciu prípadných rizík a rezerv plnenia rozpočtovaných príjmov a rozpočtovaných výdavkov v kontexte na maximálnu hospodárnosť a efektívnosť rozpočtovaných finančných prostriedkov.

Po posúdení návrhu rozpočtu na roky 2015 až 2017 konštatujem, že je spracovaný prehľadne a adresne. Množstvo informácií k zámerom pre rok 2015 poskytujú programy rozpracované do podprogramov a prvkov. Súčasne konštatujem, že návrh rozpočtu hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2015 - 2017 **je zostavený v súlade** s § 9 a 10 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Odporúčam Mestskému zastupiteľstvu hlavného mesta SR Bratislavy

- návrh rozpočtu **schváliť**,
- venovať pozornosť pohľadávkam s akcentom na získanie zvýšených zdrojov z daní jednak zlepšením ich výberu, t.j. znížením počtu a výšky vznikajúcich pohľadávok z bežného do nasledujúceho roka a súčasne zvýšiť dôraz na doriešenie existujúcich daňových pohľadávok, najmä z roku 2014 všetkými dostupnými prostriedkami,
- prerokovať v orgánoch mesta informáciu o prebiehajúcich súdnych sporoch s kvantifikáciou možných dopadov na rozpočet mesta,

- v prípade zapracovania zmien do návrhu rozpočtu alebo pri prijímaní rozpočtových opatrení odporúčam venovať prvoradú pozornosť presnejšiemu doladeniu vzťahu objemu požadovaných služieb zo strany DPB a objemu rozpočtovaných zdrojov v programe č.2 najmä vzhľadom na skutočnosť, že prípadné nedofinancovanie DPB sa vráti do rozpočtu mesta v roku 2016 cez stratu, ktorá tým môže vzniknúť,
- vzhľadom na napätie vo finančných možnostiach mesta medzi objektívne deklarovanými zdrojmi mesta pre rok 2015 a jeho nenapĺňanými potrebami posúdiť možnosť vyššieho zapojenia zdrojov v peňažných fondoch, ktoré opätovne rastú, do výdavkov HM SR Bratislava

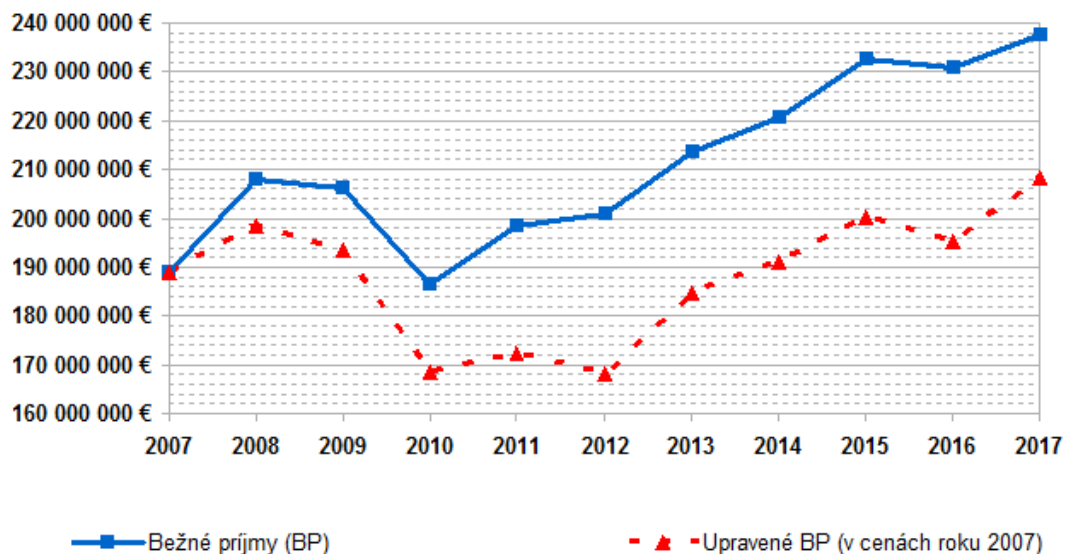
Bratislava, 19.3.2015

Ing. Peter Šinály
mestský kontrolór

Príloha 1: Porovnanie úrovne bežných príjmov v nominálnych cenách a v cenách roku 2007

**Porovnanie bežných príjmov
v nominálnych cenách a cenách v roku 2007
(2015 - 2017 návrh rozpočtu zo dňa 27.2.2015; prognóza - inflácia 1,63 %)**

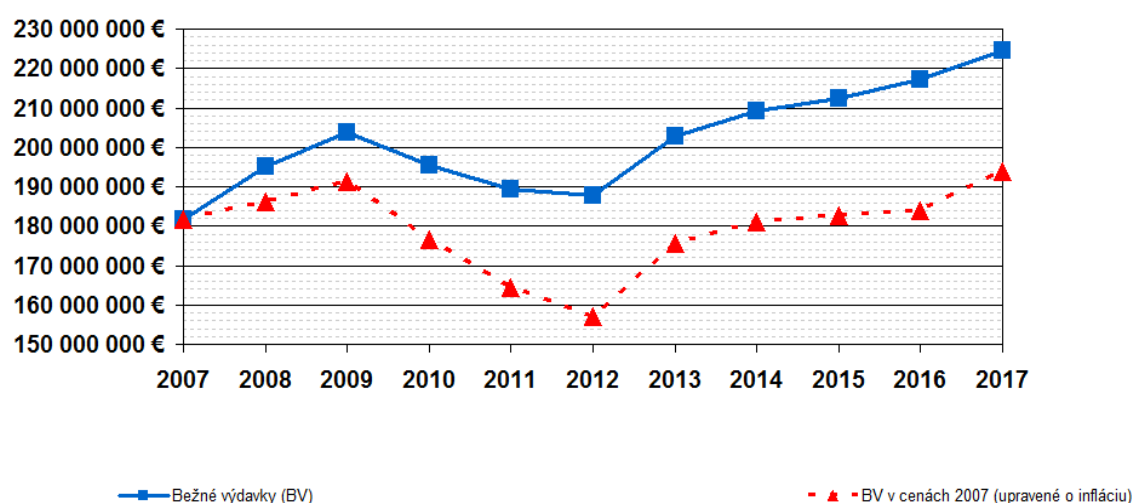
Porovnanie bežných príjmov v nominálnych cenách s úrovňou bežných príjmov v cenách roku 2007 poskytuje prehľad o reálnom vývoji úrovne bežných príjmov v období rokov 2007 – 2016. Úroveň skutočných bežných príjmov v období rokov 2007 – 2014 bola očistená o oficiálnu mieru inflácie zverejnenú Štatistickým úradom a úroveň bežných príjmov v období rokov 2015 – 2017 bola očistená infláciou vypočítanou ako priemerná za obdobie rokov 2012 – 2014. Údaj za rok 2014 je hodnota očakávanej skutočnosti v roku 2014¹, údaje za roky 2015 a 2017 sú prognózované.

Graf znázorňuje výkyvy v úrovni bežných príjmov hlavného mesta SR Bratislavy, ktoré boli spôsobené dôsledkami ekonomickej krízy. Tie sa naplno prejavili poklesom úrovne bežných príjmov v roku 2010, ktoré medziročne poklesli v nominálnych číslach o 9,46 %, reálne však až o 12,88 %. Model krivky očistenej o priemernú úroveň inflácie v období rokov 2015 – 2017 však okrem roku 2015, kedy by príjmy medziročne mali rásť, predstavuje stagnáciu reálnych príjmov hlavného mesta.

¹ Návrh rozpočtu hlavného mesta SR Bratislavy na roky 2015 - 2017, tabuľka Bilancia príjmov a výdavkov hlavného mesta SR Bratislavy na rok 2015 a prognóza na roky 2016 a 2017, str. 95

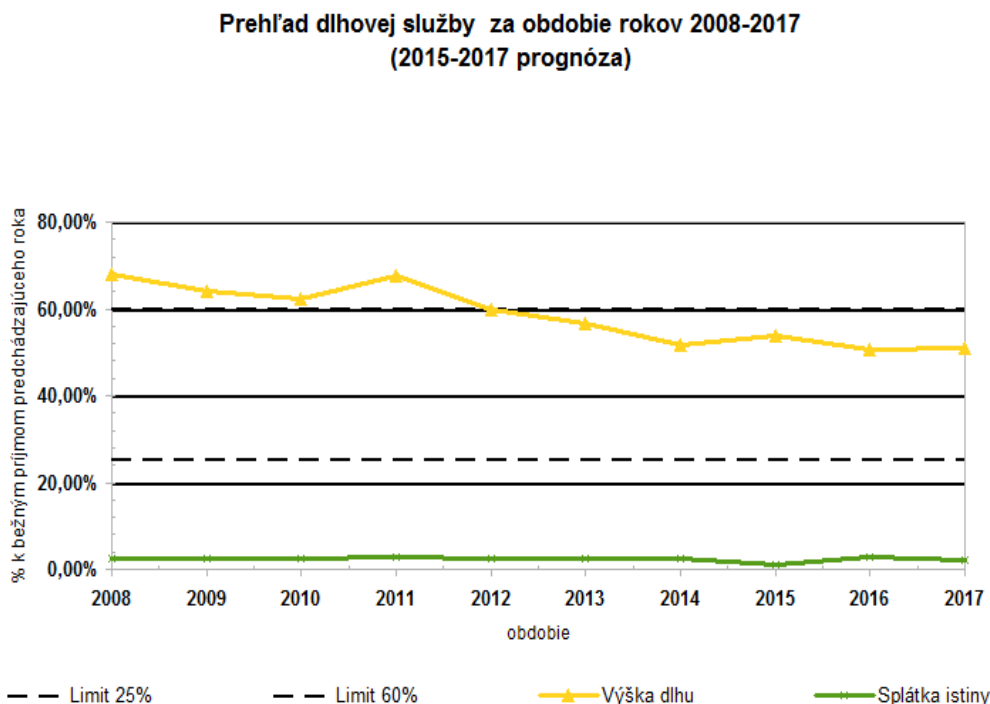
Príloha 2: Porovnanie úrovne bežných výdavkov v nominálnych cenách a v cenách roku 2007

**Porovnanie bežných výdavkov
v nominálnych cenách a cenách v roku 2007
(2015 - 2017 návrh rozpočtu zo dňa 27.2.2015; prognóza - inflácia 1,63 %)**

Grafické porovnanie nominálnych bežných výdavkov a výdavkov očistených o infláciu na bázičné ceny roku 2007 v porovnaní s grafom vývoja reálnych bežných príjmov z prílohy č. 1 odhaľuje skutočnosť, že prognóza vývoja výdavkov v reálnych cenách hovorí o výraznejšom poklese než je pokles, resp. stagnácia, reálnych príjmov. Toto platilo do roku 2012. Odvtedy rastú aj príjmy aj výdavky, ale výdavky trvale zaostávajú a prírastok prebytkov bežného rozpočtu z roka na rok rastie. Negatívny reálny vývoj výdavkov môže mať vplyv na stagnáciu, prípadne úbytok množstva tovarov a úrovne služieb vynaložených na plnenie kompetencií hlavného mesta.

Príloha 3: Prehľad dlhovej služby hlavného mesta SR Bratislavy za obdobie rokov 2008 - 2017

Graf zobrazuje prehľad údajov dlhovej služby hlavného mesta SR Bratislavy v súvislosti s limitmi ustanovenými v zákone o rozpočtových pravidlách č. 583/2004 Z.z. v § 17, ods. 6.

Vývoj úrovne ukazovateľov, vplyvom zvýšenia bežných príjmov pre rok 2011 v porovnaní s rokom 2010 a vplyvom pravidelného splácania dlhu vo výške 5 mil. € ročne, začal naberať pozitívny smer. V roku 2012 sa ukazovateľ celkového zadĺženia dostal pod hranicu 60 % úrovne bežných príjmov predchádzajúceho roka, čím sa vytvorila úverová rezerva vo výške cca 550 tis. €. V roku 2013 úverová rezerva dosiahla sumu 6,9 mil. € a v roku 2014 sumu 17,4 mil. €. Prognóza pre rok 2015 vychádza v objeme 13,7 mil. € a pre roky 2016 a 2017 v objeme cca 20 mil. €.

Dlh mesta sa bude pohybovať pod 58% avšak prekročí 50%, čo podľa §17 ods.9 zákona o rozpočtových pravidlách č. 583/2004 Z.z. znamená povinnosť prijať opatrenia, ktorých cieľom je zníženie celkovej sumy dlhu pod 50% bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka. V roku 2017 podľa § 17, ods.13 končí dvojročné obdobie od ustanovujúceho zasadnutia mestského zastupiteľstva a predkladaný údaj pre rok 2017 vytvára zdanie, že mesto sa nehodlá zaoberať povinnosťami v zmysle novely zákona o rozpočtových pravidlách, ktorá nadobudla účinnosť 1.januára 2015.

Príloha 4: Prehľad príjmov a výdavkov hlavného mesta SR Bratislavy za obdobie rokov 2010 – 2015

rozpočet na rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	zmena
	skutočnosť	skutočnosť	skutočnosť	skutočnosť	očak.skut.	návrh	(2015 - 2014)
bežné a kapitálové príjmy	246 917 700 €	207 193 600 €	210 130 297 €	228 622 099 €	238 663 615 €	310 674 688 €	72 011 073 €
bežné a kapitálové výdavky	265 510 200 €	202 750 767 €	204 020 668 €	222 034 382 €	242 287 902 €	318 776 288 €	76 488 386 €
Prebytok/ Schodok	-18 592 500 €	4 442 833 €	6 109 629 €	6 587 717 €	-3 624 287 €	-8 101 600 €	-4 477 313 €

Uvedená tabuľka hovorí o schopnosti samofinancovania mesta. Prebytok alebo schodok súčtu bežných a kapitálových príjmov a výdavkov je vlastne potrebou zadlžovania alebo možnosťou oddlžovania sa mesta.

Príjmy hlavného mesta rastú rovnomerne od roku 2011. Príjmy pre rok 2015 sú výrazne vyššie v časti kapitálové príjmy o granty a transfery v porovnaní s očakávanou skutočnosťou v roku 2014. Zdrojom uvedených príjmov sú európske fondy. Druhou výraznou položkou je nárast daňových príjmov v časti bežné príjmy o cca 11,2 mil.€.

Výdavky hlavného mesta rastú úmerne príjmom. Kapitálové výdavky sú výrazne vyššie z dôvodu realizácie investičných projektov. Najvyšší podiel finančných prostriedkov čerpá program Doprava a komunikácie. V bežných výdavkoch je očakávaný rast o cca 3,2 mil.€ na školstvo, projekty financované z prostriedkov EÚ a sociálne služby.